

Nr 303.

Av herrar **Sunne och Holmbäck**, om ökade anslag till bokinköp och bokbindning vid universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund.

I samband med den allmänna upprustning av de svenska universiteten, som genomförts under de senaste åren och som redan hunnit ge resultat i form av väsentligt ökad forskningsintensitet, aktualiserades också frågan om en förstärkning av de vetenskapliga bibliotekens ställning. Krigsåren medförde för dessa minskade anslag och stegrade bokpriser. De försattes därigenom i ett vanskligt läge och måste med försvagade resurser möta efterkrigsårens ökade krav på en mera omfattande litteraturtillgång. Under beaktande härav har riksdagen steg för steg höjt de för universitetsbibliotekens litteraturanskaffning utgående anslagen, särskilt sedan universitetsberedningen i sin utredning klart motiverat nödvändigheten härav. Universitetsberedningens förslag har dock ännu ej på långt när genomförts. En översikt över anslagen till Uppsala universitetsbibliotek ger följande vid handen.

Anslaget till bokinköp och bokbindning vid detta bibliotek utgick 1938/39 med 148 500 kronor. Under krigsåren sänktes det successivt ned till 105 000 kronor men återfördes efter kriget successivt till förkrigsnivån. Det har sedermera upprepade gånger höjts. För budgetåret 1949/50 utgår det med 270 000 kronor.

Denna siffermässigt icke oväsentliga ökning av anslagen under de senaste åren är dock i själva verket endast skenbar, då den motverkas av en kontinuerlig stegring av bokpriser och bindingskostnader.

I själva verket förhåller det sig så, att anslagshöjningen endast motsvarat den automatiska kostnadsökningen genom stegrade priser på böcker och bindning. Samtidigt är det nödvändigt att beakta, att efterfrågan på litteratur starkt ökats genom universitetens upprustning. Nya lärarbefattningar ha inrättats, och det vetenskapliga arbetet har intensifierats och differentierats. Nya forskningsområden ha börjat bearbetas, nya uppgifter aktualiserats. Redan före kriget voro anslagen erkänt otillräckliga och nödvändiggjorde begränsning av inköpen också på vitala forskningsområden. Svårigheterna för biblioteken att tillmötesgå forskningens ofrånkomliga behov ha i själva verket ökats.

Om läget tedde sig sådant redan vid innevarande budgetårs början, är det uppenbart, att det genom devalveringen på ett synnerligen allvarligt sätt förvärrats. En betydlig del av den vetenskapliga litteraturen, inte

minst tidskrifterna, måste köpas från hårdvalutaländerna, speciellt För-
enta staterna. Gjorda beräkningar ge vid handen, att den direkta förlust,
som genom devalveringen drabbat Uppsala universitetsbibliotek, stiger
till minst 25 000 kronor per år. Situationen är sålunda den, att bibliote-
kets anslag numera i realiteten är icke oväsentligt lägre än det var före
1939, medan de anspråk, som från den vetenskapliga forskarpublikens
sida ställas på biblioteket, ha mycket avsevärt skärpts. Ett sådant läge är
icke hållbart. Det synes ofrånkomligt, att compensation lämnas för den
automatiska anslagsminskning, som devalveringen innebär. Det är av vital
betydelse, att den vetenskapliga forskningens arbetsmöjligheter icke på
en avgörande punkt försämras.

I det föregående har som utgångspunkt tagits förhållandena vid Upp-
sala universitetsbibliotek. Utvecklingen och läget vid Lunds universitets-
bibliotek äro helt analoga härmed. Universitetskanslern har beräknat,
att devalveringen av den svenska kronan medför för Lunds bibliotek en
förlust på 21 000 kronor.

Med hänvisning till vad som här anförts få vi hemställa,
att riksdagen ville vid behandlingen av åttonde huvud-
titeln beräkna anslaget till bokinköp och bokbindning vid
universitetsbiblioteket i Uppsala till 295 000 kronor och
vid universitetsbiblioteket i Lund till 281 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1950.

Johan Sunne.

Å. Holmbäck.
